

ไทยกับการพัฒนา แห่งภาคพื้นสุวรรณภูมิ

***พ.อ.(พิเศษ)ดร.ชินวุธ สุกุมตนะ**

บทบาทของประเทศในการเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาภาคพื้นสุวรรณภูมิ

พลังสำคัญที่ทำให้ประเทศไทย สามารถมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ได้อย่างรวดเร็ว นั้น ประกอบด้วย พลังสองประการคือ

1 พลังประชาธิปไตย

2 พลังของบทบาทธุรกิจเอกชน ที่มีความเสรี และมีความสามารถมาก

ประเทศเพื่อนบ้านของเรา ซึ่งเดิมเป็นประเทศในระบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ เมื่อทราบถึงพลังทั้งสองนี้ จึงต่างมีความสนใจที่จะเรียนรู้จากประเทศไทย และได้ส่งผู้บริหารประเทศในระดับต่างๆ มาศึกษาและดูกิจการต่างๆ ของประเทศไทย ตลอดจนมารับการฝึกอบรมและขอให้ผู้เชี่ยวชาญของไทยให้การฝึกอบรมในประเทศของเขามิใช่น้อย ซึ่งบทบาทนี้เป็นบทบาทใหม่ประเทศไทย ที่มีต่อประเทศเพื่อนบ้านของเรา เกี่ยวกับเรื่องความร่วมมือ

ในด้านเศรษฐกิจและวิชาการนี้ จะขอกล่าวถึงวิวัฒนาการเกี่ยวกับเรื่องนี้สักเล็กน้อย

แต่เดิม นับตั้งแต่ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ไทยได้รับความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและวิชาการจากประเทศที่พัฒนาแล้ว มาโดยตลอด ความร่วมมือลักษณะนี้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศผู้ให้กับประเทศผู้ให้กับประเทศผู้รับ แต่เมื่อประเทศไทยได้พัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญขึ้นถึงระดับพึ่งตัวเองได้แล้ว ในปัจจุบันความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการในลักษณะการช่วยเหลือนี้ ก็ค่อยๆ ลื่นสุดลง ประเทศไทยจึงเริ่มเปลี่ยนจากประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือ แก่ประเทศที่เจริญน้อยกว่าประเทศไทย และบทบาทนี้ของประเทศไทยนับวันจะมีมากขึ้นไปตามลำดับ

ในการติดต่อสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านที่เราให้ความช่วยเหลือ หรือเรียกอย่างน่าฟังกว่าว่า

*รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี : Ph.D. (Economics.) University of Michigan ; U.S.A.

ให้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการนั้น ประเทศไทยได้อธิบายแก่ประเทศเพื่อนบ้านของเราว่า หลักการสำคัญของการร่วมมือระหว่างประเทศนั้น ประเทศไทยถือหลักสำคัญสามประการคือ

ประการแรก เราถือหลักของการอาศัย **ปัจจัยการผลิตอันเกื้อกูลแก่กัน (Complementarity)** กล่าวคือ ประเทศเราอาจขาดแคลนบางสิ่งบางอย่าง เช่นทรัพยากรธรรมชาติ หรือทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเรามีอยู่มากแต่เรามีปัจจัยอื่นมาก แต่เขาขาดแคลน เช่นความสามารถในด้านเทคโนโลยี การจัดการ การตลาดและการลงทุน เป็นต้น หากเรานำปัจจัยเหล่านี้มาผสมกันก็ย่อมจะก่อให้เกิดผลผลิตขึ้นได้ในประเทศของเขา อันจะเป็นการเพิ่มผลผลิตของประเทศ

ประการที่สอง ก็คือ **หลัก การมีผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutuality)** การเพิ่มผลผลิตของประเทศเขานั้น ก็จะเป็นการเพิ่มการจ้างงานและเพิ่มรายได้ของประเทศ นอกจากนั้นยังเป็นการเพิ่มการส่งออกด้วย ซึ่งจะทำให้เพิ่มรายได้เงินตราต่างประเทศ และทำให้เพิ่มขีดความสามารถในการนำเข้าสินค้าที่เขาขาดแคลนได้ด้วย อันจะทำให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศเขา สำหรับประเทศเราก็สามารถเพิ่มการลงทุน และการประกอบกิจการในประเทศของเขา นอกจากนั้นก็สามารถส่งสินค้าไปขายในประเทศเขาได้ด้วย จึงเกิดผลประโยชน์ร่วมกัน (mutual benefits)

เมื่อประเทศเขาและประเทศของเรา เกิดมีผลประโยชน์ร่วมกัน ก็ย่อมจะทำให้มีความสนิทสนมและมีความผูกพันร่วมมือกันอย่างแน่นแฟ้น เป็นปึกแผ่น ซึ่งก่อให้เกิดหลักการประการที่สาม คือ

ความเป็นปึกแผ่นร่วมกัน (Solidarity)

การจะก่อให้เกิดหลักการทั้งสามประการนั้นได้ จะต้องวางรากฐานอยู่กับจิตวิญญาณและสภาพจิตใจสองประการคือ **ความจริงใจต่อกัน (Sincerity)** และ **จิตใจที่เป็นมิตรต่อกัน (Friendly spirit)** ไม่คิดจะไปแสวงประโยชน์จากมิตรประเทศโดยปราศจากคุณธรรม

การร่วมมือระหว่างประเทศในลักษณะดังกล่าวนี้ จะเป็นการสร้างความเป็นปึกแผ่นของประเทศในภาคพื้นสุวรรณภูมิ และมิตรประเทศทั้งหลายแม้จะอยู่ไกลออกไปก็ตาม ฉะนั้นความสัมพันธ์และความร่วมมือลักษณะใหม่นี้ จะทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางแห่งความร่วมมือของประเทศต่างๆ ต่อประเทศในภาคพื้นนี้

ด้วยเหตุนี้ ประเทศไทยจึงประชาสัมพันธ์ให้ประเทศที่พัฒนาแล้ว และเคยเป็นประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศไทย ได้ทราบถึงหลักการทั้งสามประการข้างต้น ตลอดจนจิตวิญญาณสำคัญสองประการดังกล่าว พร้อมทั้งชักชวนให้ประเทศที่พัฒนาเหล่านั้นมาร่วมมือกับประเทศไทยในการพัฒนา มิติใหม่ของการร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการระหว่างประเทศ โดยเปลี่ยนจากความสัมพันธ์ระหว่างประเทศผู้ให้กับประเทศผู้รับ มาเป็น **ความสัมพันธ์ลักษณะใหม่ที่เรียกว่า ประเทศส่วนร่วมในการร่วมมือกัน (cooperation partnership)** ในการร่วมมือกันนี้จะรวมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคสถาบันการศึกษาและองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ด้วยหลักการแห่งความร่วมมือลักษณะใหม่นี้ จะก่อให้เกิดความร่วมใจที่จะมุ่งต่อประโยชน์ร่วมกันของทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม อันจะ

ก่อให้เกิดสันติสุข และสันติภาพในภาคพื้นนี้

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

นอกเหนือจากบทบาทของประเทศไทย ในด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ ระหว่างประเทศดังกล่าวแล้วประเทศไทยเอง ก็จะต้องพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้รู้ตหน้าอีกต่อไปอย่างไม่หยุดยั้งกิจการด้านใดที่เจริญก้าวหน้าได้เป็นอย่างดีก็จะต้องขยายกิจการให้กว้างขวาง ออกไปให้มากขึ้น ส่วนในกิจการด้านใดที่ยังมีปัญหาและยังไม่สามารถสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเพียงพอก็ต้องดำเนินการแก้ไข และ พัฒนาให้ดียิ่งขึ้นให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน ผู้ประสบปัญหาอย่างแท้จริงควบคู่ไปด้วย

กล่าวโดยทั่วไปแล้ว กิจการที่ประเทศไทย สามารถพัฒนาได้อย่างเจริญรุดหน้า มักจะเป็นกิจการที่เป็นผลงานของนักธุรกิจ ในภาคเอกชนเป็นส่วนใหญ่ อันได้แก่ กิจการด้านอุตสาหกรรม การส่งออก การพาณิชย์ ทุกลักษณะและกิจการด้านการท่องเที่ยว และกิจการต่างๆ ที่สืบเนื่อง ส่วนกิจการที่ยังไม่สามารถรุดหน้าได้อย่างเพียงพอก็เป็นกิจการในด้ารเกษตรกรรมและกิจการที่เกี่ยวข้องกับชาวชนบท นอกจากนี้สิ่งที่ยังขาดแคลนอยู่มากก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจการพื้นฐานเศรษฐกิจ เช่น การคมนาคมและขนส่ง การจราจร การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ ทั้งการศึกษาและสุขภาพอนามัย ส่วนปัญหาสำคัญขนาดใหญ่ของประเทศก็ได้แก่ ปัญหาการแพร่ขยายของโรคเอดส์ยาเสพติด ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าและปัญหาความเสื่อมโทรมของ

ภาวะแวดล้อม

ปัญหาเหล่านี้เป็นเรื่องที่รู้กันอยู่ทั่วไปแล้ว แต่ที่หยิบยกขึ้นมากล่าว ณ ที่นี้ก็เพื่อจะตั้งเป็นหลัก สำหรับนำไปสู่แนวคิดของการสร้างสรรค้ นักเศรษฐศาสตร์ยุคใหม่ ซึ่งจะต้องเป็นบุคคลที่มีค่าและเป็นประโยชน์ต่อความต้องการของประเทศ ในด้านต่างๆ ซึ่งกล่าวอย่างสรุปก็เป็นความต้องการในด้านภาคราชการ ด้านภาคเอกชนและด้านระหว่างประเทศ จากความต้องการของแต่ละด้านเราจะสามารถมองเห็นในรายละเอียดว่า ทิศทางแห่งความต้องการจะเป็นเรื่องอะไรบ้าง และนักเศรษฐศาสตร์จะมีส่วนร่วมอย่างสำคัญ ในกิจการใดได้บ้าง จากนี้จะสามารถกำหนดต่อไปได้ว่า นักเศรษฐศาสตร์จะสามารถอำนวยประโยชน์ให้แก่กิจการต่างๆ เหล่า นั้นได้อย่างไรบ้าง และนักเศรษฐศาสตร์เหล่านั้นควร จะมีความรู้ความสามารถในเรื่องใดอย่างไร ต่อจากนี้ก็จะสามารถกำหนดแนวทางในการสร้างสรรค้ นักเศรษฐศาสตร์ยุคใหม่ได้

ก่อนที่จะกล่าวต่อไป นำที่จะได้มาทบทวนดูว่า การผลิต นักเศรษฐศาสตร์ของไทย ได้มีวิวัฒนาการมาอย่างไรในอดีตและปัจจุบัน เพื่อที่จะมองออกไปข้างหน้า ในแง่มุมของการพัฒนาได้ต่อไปในอนาคต

วิวัฒนาการในการผลิตนักเศรษฐศาสตร์ของไทย

ขอให้ท่านทั้งหลายจงตั้งต้นคิดว่า ท่านคือผลผลิตจากการหล่อหลอมของวิวัฒนาการในการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ และท่านเป็นเพียงจุดหนึ่งในกระแสธารแห่งกาลเวลาของวิวัฒนาการนั้น ซึ่งมีทั้งอดีต ปัจจุบันและอนาคต หากท่านมอง

สถานการณ์ต่างๆ จากจุดที่ท่านยืนอยู่ในกระแสธารอันนั้น ท่านอาจจะมองเห็นแต่สภาพรอบตัวท่าน ใกล้ตัวท่านซึ่งอาจจะทำให้ท่านมีความพึงพอใจอยู่กับสภาพนั้นๆ ด้วยแต่ถ้าหากท่านนำตัวของท่าน ออกมานอกกระแสธารแห่งกาลเวลานั้น โดยให้มาลอยตัวอยู่ในระดับสูง ท่านก็จะได้เห็นกระแสธารแห่งกาลเวลาของวิวัฒนาการในวิชาเศรษฐศาสตร์ ดังกล่าวอย่างเต็มที่ ท่านจะรู้ว่ากระแสธารนี้ไหลมาจากไหน ขณะนี้ท่านอยู่ตรงไหน และกระแสธารนี้จะไหลไปทางใด แล้วท่านก็จะสามารถพิจารณาถึงความเหมาะสมของทิศทางและปลายทางของกระแสธารนี้ได้ และท่านจะสามารถแม้จะกำหนดได้ต่อไปด้วยว่า กระแสธารนี้ควรจะไหลไปทางใดอย่างไร ในอันที่จะทำให้เมืองไทยและคนไทยมีความสุขสมบูรณ์ยิ่งขึ้นอย่างแท้จริงตามวัตถุประสงค์มูลฐานของวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์ที่ท่านได้มีส่วนอยู่ด้วย

วิชาเศรษฐศาสตร์ได้เริ่มมีการเรียนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในขณะที่ยังเป็นมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ไทยต้องเริ่มเรียนให้ได้ปริญญา "ธ.บ." คือธรรมศาสตรบัณฑิตเสียก่อนแล้วจึงเรียนปริญญาโททางเศรษฐศาสตร์ต่อไป การเรียนเศรษฐศาสตร์จากฐาน ธ.บ. นั้นนับว่าเหมาะสมแก่การปฏิบัติมากเพราะ ธ.บ. นั้นต้องเรียนทั้งกฎหมาย และการปกครองบ้านเมือง และท่านที่ได้ปริญญา ธ.บ. ในสมัยนั้น ท่านก็สามารถไปบริหารงานของบ้านเมืองกันได้แทบทุกกระทรวง ทั้งนี้เพราะท่านเรียนอย่างนักปฏิบัติท่านเรียนจากการศึกษากรณีต่างๆ ที่เป็นจริง เช่นจากคำพิพากษาของศาลฎีกา เป็นต้น เมื่อท่านเรียนต่อทาง

ด้านเศรษฐศาสตร์ ท่านจึงเป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่มุ่งไปสู่การปฏิบัติและการบริหารงานของบ้านเมืองทั้งๆ ที่การศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ในสมัยนั้น จะเป็นเพียงการพรรณนาด้วยเหตุด้วยผลแบบฝรั่งเศสสมัยเก่าๆ โดยใช้ตำราของท่านอาจารย์ที่มาจากฝรั่งเศส เช่น ท่านอาจารย์ดร.เดื่อน เป็นหลักเท่านั้นก็ตาม ต่อมาได้มีการแยกคณะต่างๆ ออกจากกันและมีการสอนเศรษฐศาสตร์ในระดับปริญญาตรีจากคณะเศรษฐศาสตร์โดยเริ่มเรียนจากทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ต่างๆ กันเลย การเรียนก็อาศัยการอธิบายด้วยเหตุด้วยผลเป็นหลัก อย่างมากก็มีการเขียนเส้นอุปสงค์และอุปทานเป็นเครื่องประกอบการอธิบาย ในระยะแรกๆ นั้นมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองเป็นมหาวิทยาลัยเปิด ตอนหลังจึงเปลี่ยนมาเป็นมหาวิทยาลัยปิดและต่อมาได้จัดให้มีคณะศิลปศาสตร์และให้นักศึกษาทุกคนต้องเรียนวิชาพื้นฐานในปีแรกจากคณะศิลปศาสตร์ ตอนนั้นจึงได้มีการเรียนคณิตศาสตร์ชั้นมหาวิทยาลัยขึ้นในธรรมศาสตร์แต่แม้กระนั้นก็ตามพอขึ้นมาเรียนในคณะเศรษฐศาสตร์ ก็ไม่มีการใช้คณิตศาสตร์ แต่อย่างไรเลย เพราะการสอนยังคงเป็นแบบพรรณนาโวหารต่อไป จนกระทั่ง พ.ศ. 2507 จึงได้เริ่มเรียนคณิตเศรษฐศาสตร์ และมีการเรียนเศรษฐศาสตร์ โดยเอาคณิตศาสตร์มาใช้เป็นเครื่องมือในการอธิบาย และได้มีการเรียนวิชาเศรษฐมิติ และการวางแผนโดยใช้วิชาเศรษฐมิติกันขึ้น ในทุกมหาวิทยาลัยในครั้งนั้น ซึ่งมีอยู่แค่จุฬาฯ ธรรมศาสตร์และเกษตรศาสตร์ในการสอนครั้งกระนั้นเป็นการเริ่มต้นการเรียนเศรษฐศาสตร์แบบใหม่ โดยตั้งความหวังและเป้าหมายไว้เพื่อวางรากฐานนักศึกษาเศรษฐศาสตร์ให้เริ่มมักคุ่น

กับคณิตเศรษฐศาสตร์ เศรษฐมิติ และการใช้แบบจำลองทางเศรษฐกิจในการเรียนเศรษฐศาสตร์ เพื่อให้ให้นักศึกษาสามารถไปเรียนต่อในต่างประเทศ โดยไม่ต้องหลีกเลี่ยงวิชาเศรษฐศาสตร์สมัยใหม่กันดังแต่ก่อน ผลก็ปรากฏออกมาตามความคาดหมาย นักเรียนเศรษฐศาสตร์ที่ได้ปริญญาตรีจากเมืองไทยในยุคนั้นเป็นต้นมา ได้ไปเรียนต่อทำปริญญาโท ปริญญาเอกจากต่างประเทศกันได้ผลดี โดยไม่หลีกเลี่ยงการเรียนที่มีการใช้คณิตศาสตร์ ยิ่งกว่านั้นยังสามารถไปเรียนได้ผลดียิ่งขึ้นด้วยเพราะทักษะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนไทยโดยทั่วไป มักจะดีกว่าเด็กฝรั่งในยุคปัจจุบันนี้ นักเศรษฐศาสตร์ที่จบจากต่างประเทศ และรวมทั้งที่จบในประเทศ ต่างก็มีความถนัดในเศรษฐศาสตร์เชิงปริมาณ (Quantitative Economics) กันทั้งนั้น และได้หันมาทำแบบจำลองเศรษฐมิติกันเป็นจำนวนมาก

จากที่พิจารณาวิวัฒนาการเกี่ยวกับการปั้นนักเศรษฐศาสตร์ของเรามาฉัน ฆมมองเห็นว่า ในระยะแรกสมัย มรก. นั้น เรายังมีคำว่า "การเมือง" อยู่ในชื่อมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเราเริ่มจากปริญญาธ.บ. ซึ่งเรียนกฎหมายและการบริหารบ้านเมือง และใช้วิธีการเรียนการสอนจากของจริงในการปฏิบัติจึงทำให้นักเศรษฐศาสตร์ที่ปั้นขึ้นในสมัยนั้น รวมทั้งที่ไปเรียนต่อในต่างประเทศเช่น ดร.ป๋วย เป็นต้น เป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่เป็นนักปฏิบัติโดยพื้นฐาน แต่ต่อมาเมื่อแยกคณะเศรษฐศาสตร์แล้ว เราเริ่มจะแก้ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์กับการเรียนเศรษฐศาสตร์ จึงเติมไปด้วยนามธรรมที่มีภาษาเศรษฐศาสตร์ที่ฟังยาก เข้าใจยากฉะนั้นจึงต้องจดจำสำนวนและศัพท์แสงทางเศรษฐศาสตร์กันจนคล่องปากขึ้นใจเข้า

เลือดเข้าเนื้อ แล้วเลยเอาไปใช้กันอย่างนั้น ฉะนั้นเวลาไปอธิบายให้ใครต่อใครรวมทั้งผู้บริหารประเทศหรือประชาชนทั่วไปฟัง ก็อดไม่ได้ที่จะมีสำนวนแบบเศรษฐศาสตร์ออกไปให้เขาเรียนหัวอย่างน่าประทับใจ แต่ไม่ค่อยเข้าใจอะไรกันอยู่เสมอ

ข้อนำวิตกสำหรับอนาคตก็คือ พอยุคหลังนี้เราเริ่มแก้สองอย่างคือเราแก้ทั้งทฤษฎีและภาษาศาสตร์อย่างว่านั้นแล้ว เรายังแก้ทางด้านคณิตศาสตร์และเศรษฐมิติ รวมทั้งแบบจำลองเศรษฐมิติกันแบบฝรั่งด้วย บางครั้งการสื่อความหมายกับคนที่ไม่ใช่ นักเศรษฐศาสตร์ จึงชักจะทำให้คนเหล่านั้นเรียนหัวเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าด้วย ช้ำร้ายแนวโน้มต่อไปข้างหน้าชักจะดูยุ่งเหยิงขึ้นตามลำดับ เพราะว่า นักเศรษฐศาสตร์รุ่นใหม่ จะแก้แบบจำลองทางเศรษฐมิติกันมากขึ้นและนับวัน แบบจำลองจะต้องยุ่งขึ้น จำนวนสมการต้องมากขึ้น รูปสมการก็จะยุ่งเหยิงขึ้น เพราะความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์มีมากขึ้นโปรแกรมด้านซอฟต์แวร์ ก็ยิ่งเก่งขึ้น สมการซับซ้อนอย่างไร มีหลายรูปแบบปะปนกันอย่างไรก็สามารถหาคำตอบได้จาก เครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยความเจริญทางด้านซอฟต์แวร์ดังกล่าว สิ่งที่น่าห่วงวิตกก็คือผลอยู่ เราจะมัวเพลินกับการเล่นแบบจำลองที่สลับซับซ้อนจนอาจลืมนึกถึงความสมจริงตามสามัญสำนึกทางเศรษฐศาสตร์และมองข้ามความคลาดเคลื่อนต่าง จากการกะประมาณที่จะต้องทับทมิมากยิ่งขึ้น ขึ้น ตามความซับซ้อนของรูปสมการและจากการดำเนินงาน ทางคณิตศาสตร์ที่กระทำต่อสมการต่างๆ นั้นทั้งนี้ก็เพราะว่าไม่ว่าจะบวกลบคูณหารกันอย่างไรก็ตาม ความคลาดเคลื่อนจะมีแต่บวกกับคูณลูกเดียวทั้งสิ้น จะไม่มีลดลงเลย

ประการหนึ่งอีกประการหนึ่งหากไม่ระวังศึกษาสภาพสมการต่างๆ และผลกระทบต่อกันในเชิงเหตุและผลทางเศรษฐศาสตร์ไว้ให้ดีแล้วผลสุดท้ายแบบจำลองขนาดใหญ่ๆ และยุ่งๆ เข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ไป และถ้าหากเราโปรแกรมซอฟต์แวร์ดีๆ และไม่มีข้อผิดพลาดเล็กน้อยอะไรให้เครื่องตีกลับออกมาแล้วเครื่องก็จะเคี้ยวเอาๆ แล้วก็พิมพ์ผลออกมาให้เราด้วยสมองกลของมันและอาจทำให้สมองเนื้อของเรารับเอาคำตอบนั้นไปใช้โดยไม่ทราบเหตุผลว่าทำไมออกมาอย่างนั้นก็เป็นได้ สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่จะต้องในกระแสรออันนั้นท่านอาจจะมองเห็นแต่สภาพรอบตัวท่านใกล้ตัวท่าน ซึ่งในกระแสรออันนั้นท่านอาจจะมองเห็นแต่สภาพรอบตัวท่านใกล้ตัวท่าน ซึ่งพึงระวังเป็นอย่างยิ่งเพราะว่าหุ่นยนต์ที่สร้างได้ง่ายที่สุด แท้ที่จริงแล้ว ก็คือตัวนักเศรษฐศาสตร์ในยุคใหม่ๆ นั่นเองกล่าวคือตัวเราจะ

กลายเป็นหุ่นยนต์ไปตามกลไกของแบบจำลองเศรษฐกิจมิติอันสลับซับซ้อนนั่นเอง จนเราปรับความคิดด้วยเหตุด้วยผลด้วยสามัญสำนึกไม่ทัน และข้อที่ร้ายที่สุด ก็คือ เราอาจจะหลงใหลมันจนไม่ยอมฟังคำติติงของคนธรรมดาๆ ทั้งหลายแล้วเราก็จะอยู่ในโลกอีกโลกหนึ่งที่ได้เต็มไปด้วยมนุษย์หุ่นยนต์พันธุ์เดียวกันนี้ ซึ่งจะห่างไกลไปจากโลกทางปฏิบัติได้โดยสิ้นเชิง นี่คือนิยามในอนาคตที่น่าหว่นวิตกจากทิศทางข้างหน้าของกระแสรอแห่งกาลเวลาของวิวัฒนาการในการปั้นนักเศรษฐศาสตร์ดังกล่าว

ฉะนั้นสิ่งที่นักเศรษฐศาสตร์จะต้องระวังก็คือ จะต้องเข้าใจความสัมพันธ์ทางคณิตศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ของแบบจำลองเป็นอย่างดี และจะต้องสามารถอธิบายด้วยภาษาธรรมดาๆ ง่ายๆ ให้คนทั่วไปเข้าใจเหตุเข้าใจผลทางเศรษฐศาสตร์เหล่านั้น ตลอดจนผลลัพธ์ และข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้นได้จึงจะดี

□□

